

Sygn. akt IV CSK 588/20

POSTANOWIENIE

Dnia 21 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa B. P.
przeciwko
(...) Bank Spółce Akcyjnej w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 21 maja 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Okręgowego w G.
z dnia 18 grudnia 2019 r., sygn. akt III Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.800,- (jeden tysiąc osiemset) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwana (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 18 grudnia 2019 r., zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w W., którym oddalono powództwo B. P. o zapłatę kwoty 50 000 zł poprzez uwzględnienie powództwa.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

W niniejszej skardze powołano się na przesłankę wskazaną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Skarżący podnosi, że oczywista zasadność jego skargi kasacyjnej wynika ze sprzeczności pomiędzy przyjęciem stanu faktycznego sprawy ustalonego przez Sąd pierwszej instancji za własny i jednoczesnym orzeczeniu o winie powoda w niezawarcie umowy przyrzeczonej. W ocenie skarżącego przyjęcie, że pozwany uniemożliwił powodowi wykonanie obowiązków z przedwstępnej umowy sprzedaży powinno skutkować orzeczeniem o braku winy powoda w rozumieniu art. 471 k.c. w zw. z art. 472 k.c. To z kolei powinno prowadzić do ustalenia, że zatrzymanie zadatku przez kontrahentów powoda nastąpiło z naruszeniem art. 394 § 3 zd. 2 k.c. Ponadto skarżący podniósł, że Sąd odwoławczy w ogóle nie zbadał skuteczności oświadczenia kontrahentów powoda z dnia 25 stycznia 2019 r. o odstąpieniu od umowy przedwstępnej sprzedaży, które stanowi warunek niezbędny do skorzystania z prawa do zatrzymania zadatku.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, dla skutecznego powołania w skardze przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. konieczne jest wykazanie przez skarżącego kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego mającej charakter oczywisty, widoczny *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2016 r., IV CSK 729/14 oraz z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15 - niepubl.). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna bez głębszej analizy przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepubl.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepubl.). Skarżący powinien nie tylko przywołać konkretne przepisy prawa, którym - jego zdaniem - Sąd drugiej instancji uchybił, ale także przytoczyć odpowiednią jurydyczną argumentację odnoszącą się do oczywistości ich naruszenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2013 r., I UK 214/13, niepubl.).

Nie sposób podzielić argumentacji skarżącego, gdyż przyjęcie ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji przez sąd odwoławczy za własne nie jest

tożsame z przyjęciem za własną również oceny prawnej dokonanej przez ten sąd. Przyjęcie ustaleń faktycznych za własne oznacza, że po zbadaniu dowodów przedstawionych w sprawie Sąd odwoławczy ustalił na ich podstawie te same fakty, które ustalił sąd pierwszej instancji. Oceniając zaś te fakty przez pryzmat hipotezy analizowanych norm prawnych, doszedł zaś do wniosków odmiennych od wysnutych przez sąd pierwszej instancji. Poczynienie ustaleń faktycznych oraz dokonanie oceny prawnej ustalonego stanu faktycznego to dwa różne etapy orzeczniczej pracy sądu, a na etapie postępowania apelacyjnego wynik każdego z tych etapów z osobna może pokrywać się z wynikiem analogicznego etapu przeprowadzonego przez sąd pierwszej instancji bądź też się od niego różnić. Model apelacji pełnej przyjęty w polskim prawie postępowania cywilnego polega na tym, że sąd drugiej instancji rozpatruje sprawę ponownie, czyli w sposób w zasadzie nieograniczony jeszcze raz bada sprawę rozstrzygniętą przez sąd pierwszej instancji (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2018 r., I CSK 629/17 oraz dnia 7 lutego 2018 r., V CSK 170/17 - niepubl.).

Ponadto skarżący formułuje swoje argumenty w oparciu o założenie, że zatrzymanie kwoty zadatku według art. 394 § 1 k.c. jest uzależnione od występowania po stronie kontrahenta niewykonującego umowy przesłanki zawinienia. Tymczasem Sąd Najwyższy kilkakrotnie już podkreślał, że w przypadku niewykonania umowy przedwstępnej dochodzi do zbiegu dwóch uprawnień: wynikającego z art. 394 § 1 k.c. oraz z art. 471 k.c. i tylko to drugie z nich wymaga ustalenia winy po stronie niewykonującego (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2019 r., III CSK 175/18 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2008 r., I CSK 101/08 - niepubl.).

Tok rozumowania przedstawiony przez skarżącego nie tylko nie wynika w sposób konieczny z faktu przyjęcia ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji za własne przez sąd odwoławczy, lecz również stoi w sprzeczności z ustalonym sposobem wykładni art. 394 k.c.

Nie sposób również podzielić zarzutu skarżącego, że sądy *meriti* nie badały oświadczenia kontrahentów powoda o odstąpieniu od umowy sprzedaży nieruchomości. Ze stanu faktycznego sprawy opisanego w uzasadnieniu

zaskarżonego wyroku wynika, że dokument odstąpienia został Sądowi przedstawiony pismem z dnia 25 stycznia 2019 r. Jeżeli jednak nawet przyjąć, że złożone oświadczenie o odstąpieniu od umowy jest przedawnione, to i tak na gruncie stanu faktycznego niniejszej sprawy nie sposób zaprzeczyć, że powód doznał szkody w wysokości odpowiadającej wysokości zatrzymanego zadatku. Przychylenie się zatem do argumentacji skarżącego w tym zakresie nie miałoby wpływu na wynik postępowania. Przesłanka oczywistej zasadności jest spełniona natomiast tylko wówczas, gdy na skutek naruszenia przepisu prawa doszło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c., o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł zaś na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2016 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.